

Tisková zpráva

Veřejnost o jaderné energetice – srpen/září 2023

- ⊙ Asi dvoupětinová část (41 %) občanů si myslí, že by se podíl jádra na výrobě elektřiny měl do budoucna zvyšovat, podobně velká část (39 %) se domnívá, že by podíl jádra měl zůstat na současné úrovni, a více než desetina (13 %) má za to, že by se tento podíl měl snižovat.
- ⊙ Téměř dvě třetiny (65 %) občanů souhlasí s výstavbou nového bloku JE Dukovany, o málo více než čtvrtina (27 %) s tím nesouhlasí.
- ⊙ Oproti loňsku, kdy v porovnání s minulými lety skokově narostla podpora rozšiřování jaderné energetiky i výstavby dalšího bloku v Dukovanech, což odráželo bezprostřední reakci české veřejnosti na energetickou krizi a pokles energetické bezpečnosti, se v letošním šetření podpora rozšiřování jaderné energetiky i výstavby nového bloku v Dukovanech zřetelně snížila, avšak zůstala výrazně vyšší než v období před zmiňovaným nárůstem.
- ⊙ Ve srovnání s předchozími výzkumy byla zaznamenána historicky zdaleka nejvyšší hodnota (56 %) nedůvěry vládě při rozhodování o jaderné energetice, která v tomto ohledu vůbec poprvé výrazně převážila nad důvěrou (33 %), jež se dostala na své historické minimum.

Zpracovali:

Jan Červenka, Martin Ďurďovič

Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586

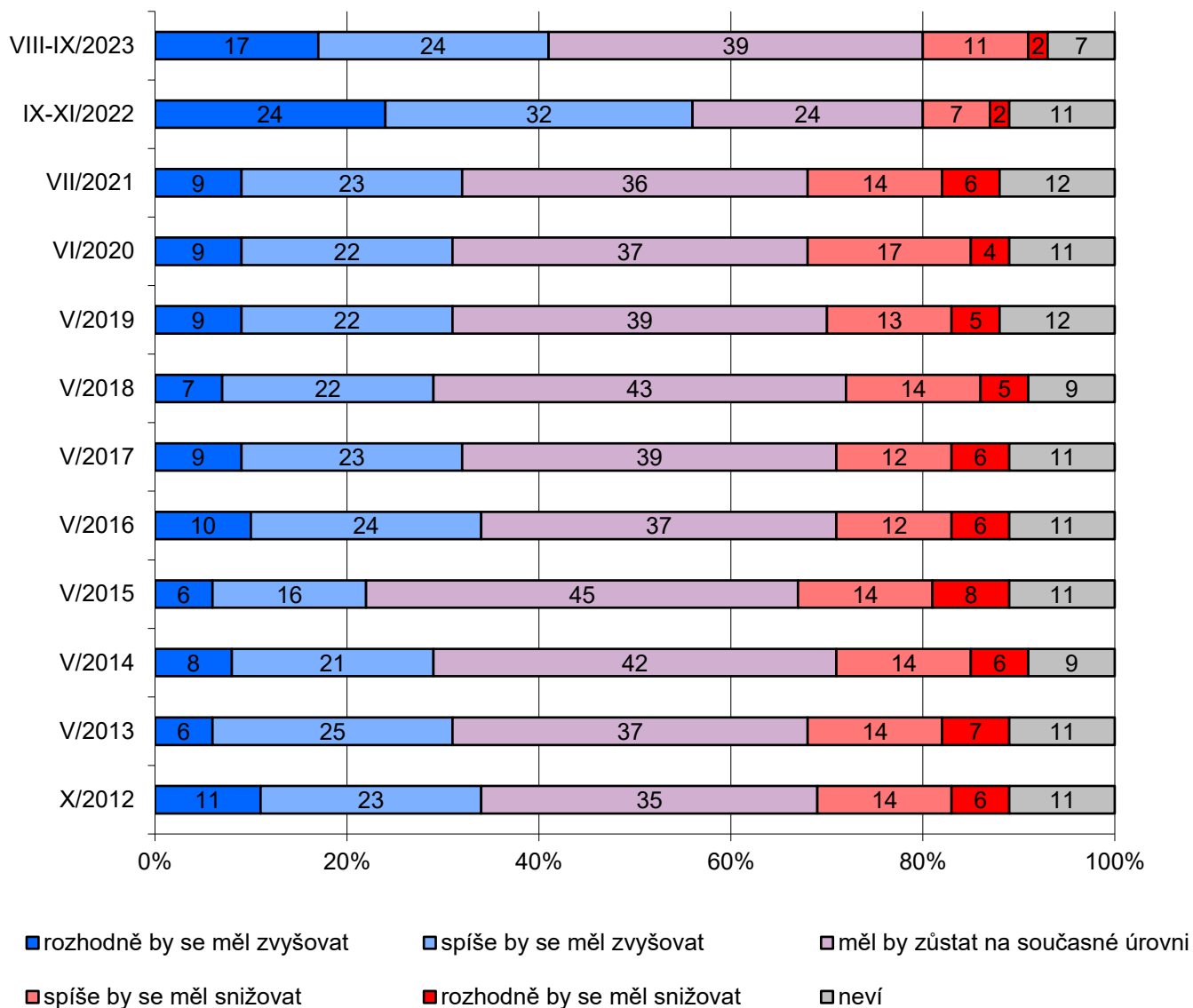

V období od konce července do poloviny poslední dekády září 2023 byl do pravidelného výzkumu Naše společnost zařazen blok otázek věnovaných problematice energetiky včetně jaderné. Konkrétně výzkum zjišťoval, zda by se podle mínění veřejnosti měl podíl jaderné energie na produkci elektřiny u nás do budoucna zvyšovat, nebo snižovat, jak se občané staví k výstavbě nového bloku jaderné elektrárny Dukovany, zda pociťují či nepociťují obavy v souvislosti s používáním jaderné energie u nás a zda důvěřují vládě, že správně rozhoduje o rozvoji jaderné energetiky.

Jak ukazují údaje v grafu 1, přibližně dvě pětiny (41 %) občanů si myslí, že by se podíl jádra na výrobě elektřiny měl do budoucna zvyšovat, v tom 17 % tento názor zastává „rozhodně“ a 24 % „spíše“, podobně velká část (39 %) lidí se domnívá, že by podíl jádra měl zůstat zachován na současné úrovni, a o málo více než desetina (13 %) má za to, že by se tento podíl měl snižovat, z toho 11 % „spíše“ a 2 % „rozhodně“. Zbývajících 7 % dotázaných na otázku ohledně budoucího vývoje podílu jaderné energetiky na výrobě elektřiny nedokázalo odpovědět.

Z časového srovnání vyplývá, že oproti podzimu roku 2022, kdy proběhl poslední předchozí srovnatelný výzkum, se podíl názoru, že by se zastoupení jaderné energetiky na výrobě elektřiny mělo zvyšovat, snížil celkově o 15 procentních bodů, přičemž varianta odpovědi „rozhodně by se měl zvyšovat“ klesla o 7 procentních bodů a varianta „spíše by se měl zvyšovat“ klesla o 8 procentních bodů. Naproti tomu o 15 procentních bodů se zvýšil podíl těch, kdo se vyjádřili ve prospěch zachování stávajícího podílu jaderné energetiky na výrobě elektřiny u nás. Kromě toho se o 4 procentní body zvýšil i podíl těch, kdo si myslí, že by se podíl jaderné energetiky měl spíše snižovat a naopak o tutéž část poklesl podíl nerozhodných odpovědí „neví“. Navzdory výraznému snížení podpory rozšiřování podílu jaderné energetiky v porovnání s loňským šetřením tato podpora zůstala na podstatně vyšší úrovni, než byla kdy do roku 2021. Loňský skokový nárůst podpory jaderné energie, který zřejmě odrážel bezprostřední reakci české veřejnosti na energetickou krizi a pokles energetické bezpečnosti, jež byly způsobeny nárůstem cen energií od podzimu 2021 a destabilizací geopolitické situace vlivem války na Ukrajině, byl mimořádný a v průběhu následujícího roku částečně odezněl, ale návrat k původním hodnotám názorového rozložení u dané otázky se zatím nekonal.

Graf 1: Měl by se podíl jaderné energetiky na výrobě elektřiny zvyšovat nebo snižovat?¹

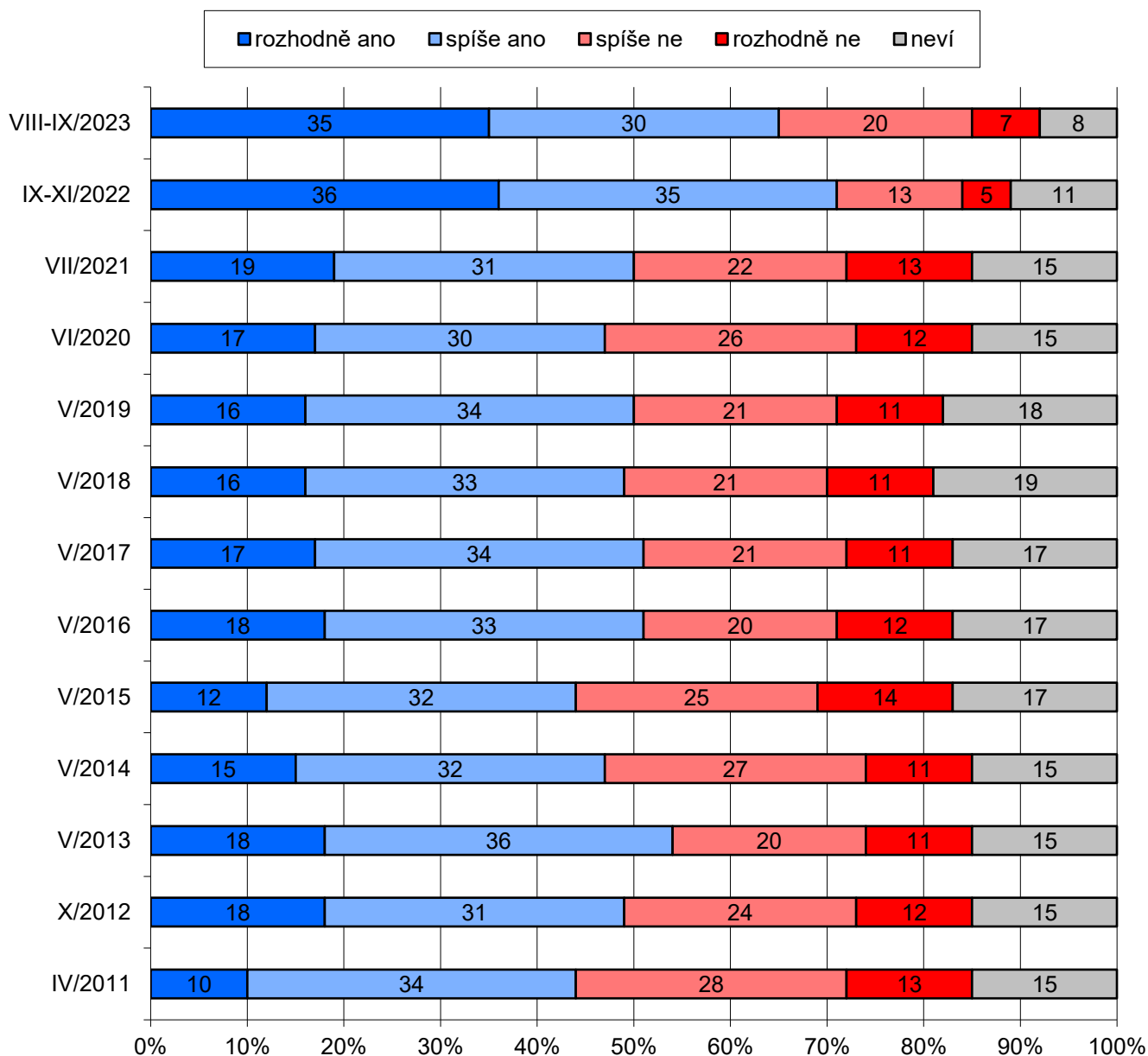
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 28. 7. – 25. 9. 2023, 985 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z podrobnější analýzy vyplynulo, že pro zvyšování podílu jaderné energetiky na výrobě elektřiny se častěji vyslovují muži, lidé ve věku od 40 do 54 let, respondenti z Královéhradeckého kraje a dotázaní, kteří hodnotí životní úroveň domácnosti jako dobrou. Relativně nižší příklon k variantě zvyšování podílu jaderné energie na výrobě elektrické energie šetření ukázalo mezi ženami, lidmi bez maturitního vzdělání, obyvateli Jihočeského nebo Plzeňského kraje, respondenty z obcí a měst s populací od 2 do 5 tisíc obyvatel a respondenty, kteří životní úroveň své domácnosti hodnotí jako „ani dobrou, ani špatnou“. Pro snížení podílu jádra při výrobě elektrické energie se ve zvýšené míře vyslovují ženy, obyvatelé obcí a měst s populací od 2 do 5 tisíc obyvatel a obyvatelé velkých měst s populací od 50 do 200 tisíc obyvatel, naopak nižší příklon k této variantě vykazují muži. Pro zachování stávajícího podílu jádra na výrobě elektrické energie se ve zvýšené míře vyslovovali ženy, dotázaní z Čech, obyvatelé z měst s populací od 5 do 20 tisíc

¹ Otázka: „Myslíte si, že by se podíl jaderné energetiky na výrobě elektrické energie u nás měl do budoucna zvyšovat, zůstat na současné úrovni, nebo by se měl snižovat? Rozhodně by se měl zvyšovat, spíše by se měl zvyšovat, měl by zůstat na současné úrovni, spíše by se měl snižovat, rozhodně by se měl snižovat.“

obyvatel a obyvatelé Středočeského, Jihočeského a Plzeňského kraje. Relativně nižší podíl podpory zachování stávajícího podílu jádra na výrobě elektřiny byl zaznamenán mezi muži, Moravany a obyvateli Hradeckého a Zlínského kraje.

Graf 2: Výstavba nového bloku v Dukovanech (od 2020) a Temelíně (do 2019) (%)²

Pozn.: Data za předchozí roky 2011 až 2019 se týkají dostavby 3. a 4. bloku jaderné elektrárny Temelín.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 28. 7. – 25. 9. 2023, 985 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

² Otázka: „Co se týče výstavby nového bloku jaderné elektrárny Dukovany, myslíte si, že by tato výstavba měla být uskutečněna? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“ V letech 2011 až 2019 byla pokládána obdobná otázka spojená s případnou dostavbou 3. a 4. bloku jaderné elektrárny v Temelíně: „Co se týče dostavby 3. a 4. bloku jaderné elektrárny Temelín, myslíte si, že by tato dostavba měla být uskutečněna? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

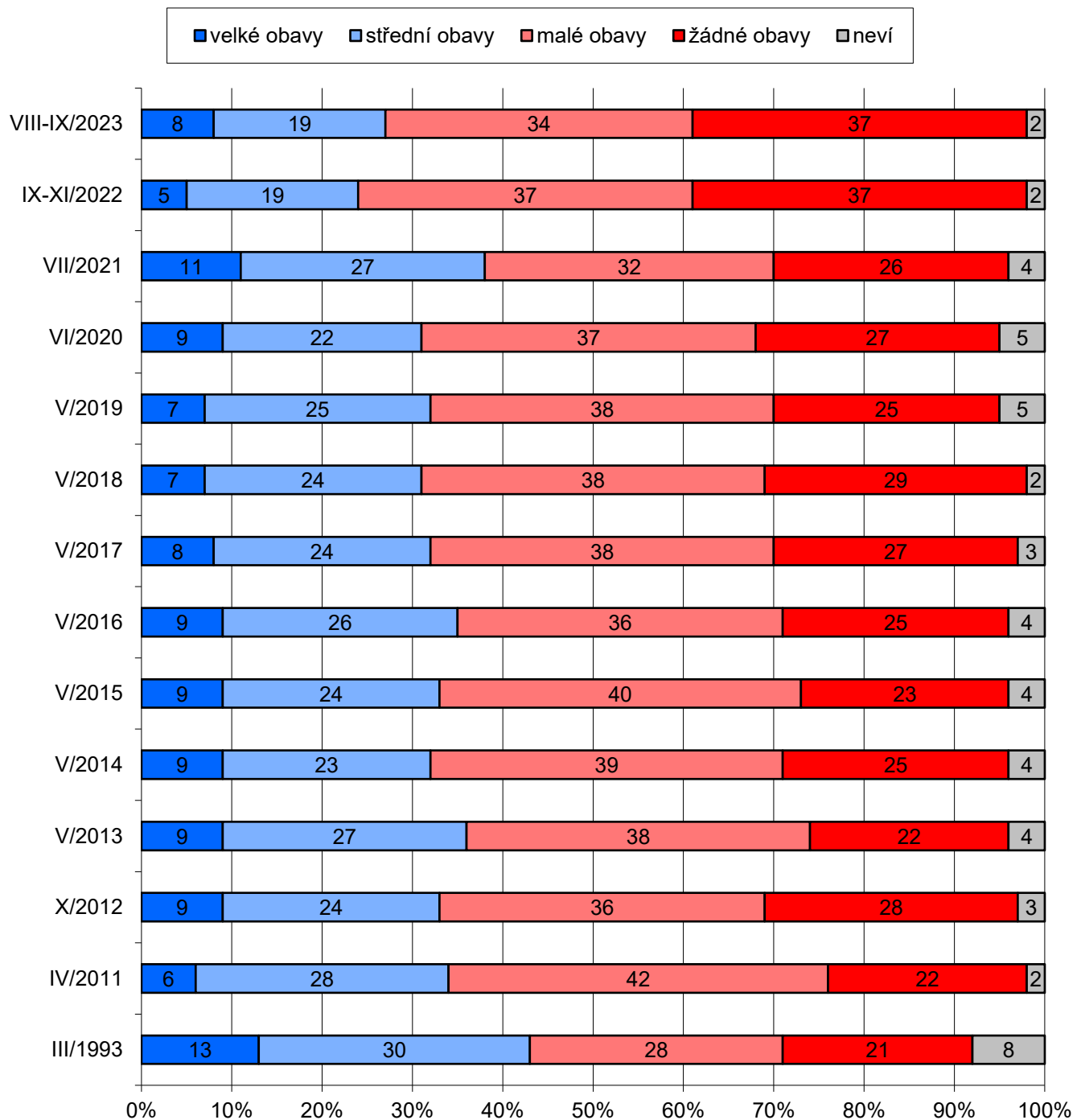
Na rozdíl od šetření do roku 2019 jsme v posledních letech zjišťovali názor na stavbu nového jaderného bloku v Dukovanech, nikoli v Temelíně. Jak plyne z grafu 2, podíl zastánců výstavby v jaderné elektrárně Dukovany aktuálně tvoří necelé dvě třetiny (65 %), z nichž 35 % s výstavbou rozhodně souhlasilo a 30 % s ní spíše souhlasilo. Proti výstavbě se staví o málo více než čtvrtina (27 %) české veřejnosti, v tom 20 % „spíše“ a 7 % „rozhodně“. 8 % respondentů na příslušnou otázku odpovědělo, že neví. Údaje v grafu 2 ukazují, že podpora výstavby nového bloku v Dukovanech od posledního šetření z podzimu 2022 mírně poklesla, a to o 6 procentních bodů v součtu obou variant souhlasu. Na druhé straně poněkud vzrostl nesouhlas (o 9 procentních bodů v součtu obou variant). Podíl odpovědí „neví“ se v porovnání s loňskem rovněž mírně (o 3 procentní body) snížil a dosáhl svého nového historického minima. Aktuální podpora výstavby nového bloku v Dukovanech navzdory určitému poklesu oproti loňsku, kdy byl naměřen prudký nárůst na historické maximum, výrazně převyšuje podporu dostavby Temelína či nové výstavby v Dukovanech, kterou zaznamenávaly všechny výzkumy do roku 2021 (maximum bylo 54 % v roce 2013). Zjištěný posun je konzistentní s nárůstem podpory vyššího podílu jádra ve výrobě elektřiny.

Podrobnější analýza ukázala, že častěji pro výstavbu nového bloku v jaderné elektrárně Dukovany, případně méně často proti ní, se vyslovují muži, respondenti z obcí a malých měst s populací do dvou tisíc obyvatel nebo z velkých měst s populací od 200 tisíc obyvatel výše, dotázaní z Libereckého či Královéhradeckého kraje a samozřejmě ti, kteří si myslí, že by se podíl jaderné energetiky na výrobě elektřiny měl zvyšovat. Ve zvýšené míře proti výstavbě nového bloku v Dukovanech, případně méně často v její prospěch, se vyjadřují ženy, dotázaní z malých měst s populací od dvou do pěti tisíc obyvatel, lidé z Plzeňského či Jihočeského kraje, a především pak ti, kdo uváděli, že by se podíl jaderné energetiky na výrobě elektrické energie do budoucna měl snižovat, případně zůstat takový, jaký je v současnosti.

Jak ukazují výsledky v grafu 3, velké nebo střední obavy z používání jaderné energie u nás má podle vlastního vyjádření více než čtvrtina lidí (27 %), přičemž „velké obavy“ pociťuje 8 % a „střední obavy“ 19 % občanů. Malé či žádné obavy vyjadřuje sedm desetin (71 %) oslovených, v tom 34 % mluvilo o „malých obavách“ a 37 % necítí „žádné obavy“. Oproti loňskému výzkumu se o 3 procentní body zvýšil podíl těch, kdo vyjadřují „velké obavy“, a o 3 procentních bodů poklesl podíl těch, kdo vyjadřují „malé obavy“, což představuje změnu, která se pohybuje na hranici statistické významnosti. Aktuální výsledek pro jadernou energetiku vyznívá po loňsku jako druhý nejpříznivější za celou dobu realizace srovnatelných měření od roku 1993.

Podrobnější analýza ukazuje, že poněkud vyšší míru obav vyjadřují ženy oproti mužům. „Velké obavy“ častěji vyjadřují obyvatelé z měst od pěti do dvaceti tisíc obyvatel a „střední obavy“ spolu s velkými ve zvýšené míře uváděli i dotázaní z menších měst od dvou do pěti tisíc obyvatel, naopak nižší výskyt velkých a středních obav při zvýšeném podílu malých obav se ukázal v obcích a malých městech do dvou tisíc obyvatel, žádné obavy častěji uváděli dotázaní z velkých měst s populací od dvou set tisíc výše. Regionálně se „malé obavy“ objevují častěji v Čechách, a to zejména v Plzeňském, Jihočeském, Libereckém, Královéhradeckém a Pardubickém kraji, „žádné obavy“ jsou častější na Moravě, a zvláště ve Zlínském a Moravskoslezském kraji. Vyšší míru obav vyjadřují dotázaní ze Středočeského kraje, nižší míru naopak respondenti ze Zlínského kraje. Poměrně výrazně pak obavy korespondují s obecnými postoji k jaderné energetice. Velké či střední obavy vyjadřují zejména ti, kdo si myslí, že by se podíl jaderné energetiky na výrobě elektrické energie do budoucna měl snižovat nebo zůstat stejný, naopak stoupenci zvyšování se častěji nebojí vůbec a velké či střední obavy pociťují méně často. Totéž platí i pro stoupence a odpůrce výstavby nového bloku v Dukovanech, když její stoupenci častěji uvádějí, že nemají žádné obavy, zatímco odpůrci výrazně častěji uvádějí, že mají velké či střední obavy.

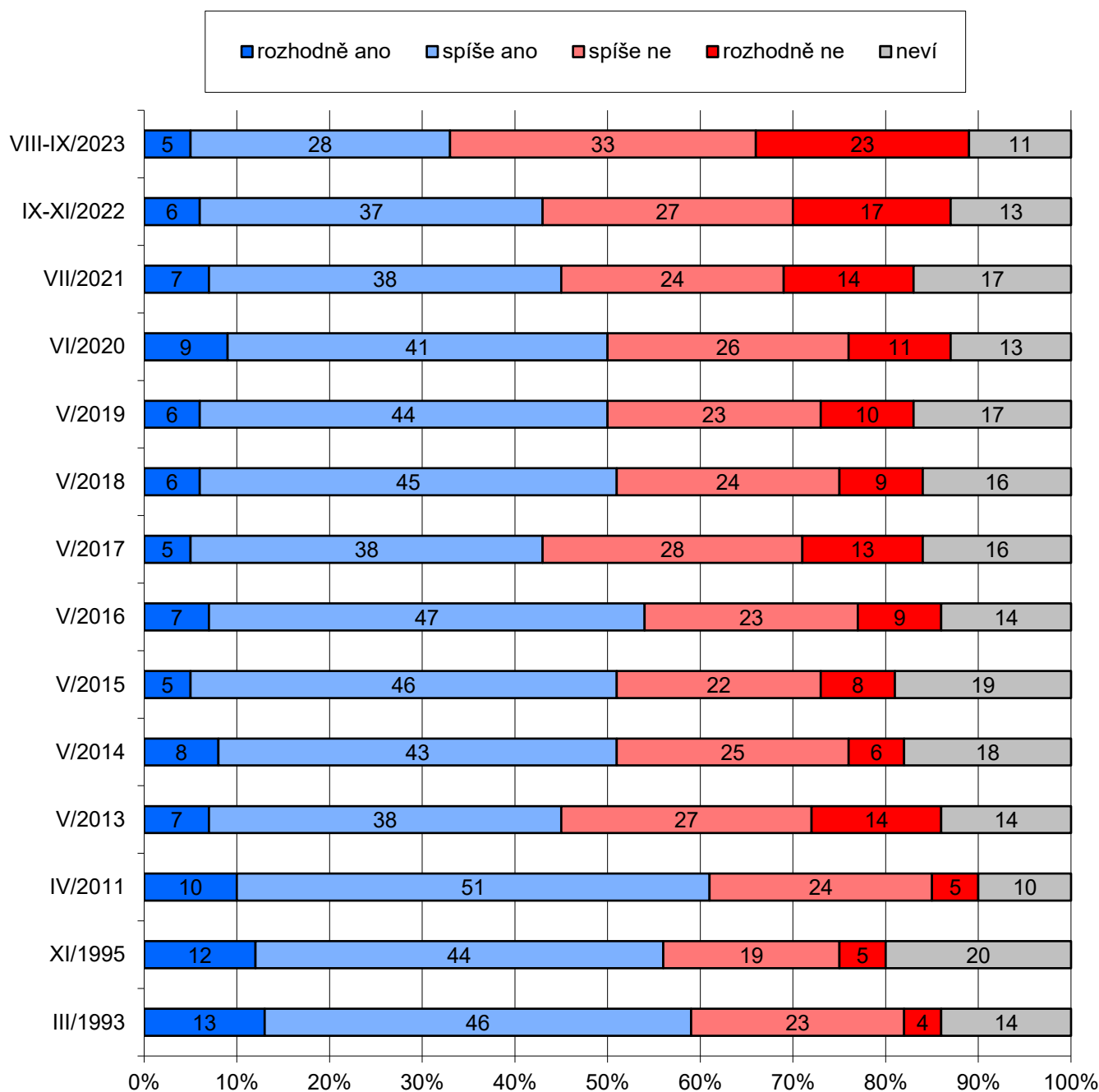
Graf 3: Obavy z používání jaderné energie (%)³

Zdroj: CVMM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 28. 7. – 25. 9. 2023, 985 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

³ Otázka: „Pocítujete Vy sám obavy z používání jaderné energie u nás? Velké obavy, střední obavy, malé obavy, žádné obavy.“

Graf 4: Důvěra vládě při rozhodování o jaderné energetice v ČR (%)⁴

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Naše společnost, 28. 7. – 25. 9. 2023, 985 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Pokud jde o to, nakolik česká veřejnost důvěřuje nebo nedůvěřuje vládě, že rozhoduje správně o rozvoji jaderné energetiky u nás (viz graf 4), celkový podíl důvěry byl tentokrát vůbec poprvé výrazně převážen celkovou nedůvěrou, když důvěru vládě v tomto ohledu vyslovilo 33 % dotázaných, z toho 5 % „rozhodně“ a 28 % „spíše“, a nedůvěru vyjádřilo 56 %, v tom 33 % „spíše“ a 23 % „rozhodně“. 11 % respondentů se nedokázalo vyslovit a zvolilo odpověď

⁴ Znění otázky: „Důvěřujete vládě ČR, že správně rozhoduje o rozvoji jaderné energetiky u nás? Rozhodně ano, spíše ano, spíše ne, rozhodně ne.“

„nevím“. Oproti loňskému podzimu důvěra vládě v celkovém vyjádření poklesla o 10 procentních bodů, nedůvěra pak o 12 procentních bodů vzrostla. Historicky jde o nejhorší výsledek, který výrazně překonává i prozatím nejnižší podíly důvěry z let 2013 a 2017, kdy byly výsledky ovlivněny aktuálně probíhajícími vládními krizemi a vysokou obecnou nedůvěrou k vládě.

Z podrobnější analýzy plyne, že důvěra v to, že vláda rozhoduje správně o rozvoji jaderné energetiky v ČR, je významně propojená s (aktuálně relativně nízkou⁵) důvěrou ve vládu jako takovou neboli: ti, kdo nedůvěřují vládě, také častěji nedůvěřují tomu, že vláda správně rozhoduje o jaderné politice.⁶ Mimoto analýza odhalila, že důvěra vládě ohledně správnosti jejího rozhodování o jaderné energetice mírně klesá s rostoucím věkem a roste se stupněm nejvyššího dokončeného vzdělání a se zlepšujícím se hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti. Dotázaní z Čech vládě častěji vyjadřovali důvěru, Moravané častěji odpovídali, že nevědí. V podrobnějším krajském členění lépe vládu hodnotí Pražané a dotázaní z Pardubického kraje, naopak horší hodnocení vlády se objevuje v Jihočeském a Moravskoslezském kraji. Vyšší důvěru vládě vyjadřovali dotázaní z obcí a malých měst do dvou tisíc obyvatel, nižší důvěru s vyšší nedůvěrou vykazovali respondenti z měst od dvou do dvaceti tisíc obyvatel. Dále vyšší důvěru, případně nižší nedůvěru k rozhodování vlády v oblasti jaderné energetiky mají lidé, kteří zastávají stanovisko, že podíl jaderné energetiky na výrobě elektřiny by se měl zvyšovat a stoupenci výstavby nového bloku v Dukovanech. Naopak relativně zvýšenou nedůvěrou vládě v tomto směru vyjadřovali ti, kdo jsou pro snížení současného podílu jaderné energetiky na výrobě elektřiny u nás, odpůrci výstavby nového bloku v Dukovanech a ti, kdy vyjadřují velké nebo střední obavy z využívání jaderné energie u nás.

---

⁵ Viz tiskovou zprávu ze stejného dotazníkového šetření o důvěře ústavním institucím: <https://cvvm.soc.cas.cz/tiskove-zpravy/politicke/instituce-a-politici/5742-duvera-ustavnim-institucim-srpen-zari-2023>

⁶ Spearmanův koeficient pořadové korelace mezi důvěrou vládě a důvěrou v to, že vláda rozhoduje správně o rozvoji jaderné energetiky u nás, činí 0,338.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	Naše společnost, v23-08
Realizátor:	Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.
Projekt:	Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR
Termín terénního šetření:	28. 7. - 25. 9. 2023
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Vážení dat:	Vzdělání X NUTS 2, věk X NUTS 2, pohlaví X kraj, věk X vzdělání, věk X velikost místa bydliště
Zdroj dat pro kvótní výběr a převážení:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	985
Počet tazatelů:	88
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem - dotazování CAPI
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	OE.53, OE.44a, OE.42, OE.41
Kód tiskové zprávy:	oe231204
Zveřejněno dne:	4. prosince 2023
Zpracovali:	Jan Červenka, Martin Ďurďovič

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

Aktivita byla podpořena Strategii Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu „Udržitelná energetika“ a výzkumného tématu „Udržitelná energetika a společnost“. |